

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Ohjaussuunnitelma Rautavaaran lukio

Hyvinvointilautakunta 25.6.2025

Sisällys

1	Opinto-ohjausta koskevat säädökset.....	3
2	Ohjauksen keskeiset käsitteet.....	3
3	Hyvän ohjauksen kriteerit	4
4	Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet Rautavaaran lukiossa	5
5	Ohjauksen järjestäminen.....	6
6	Ohjauksen toimijat ja työnjako.....	7
6.1	Opinto-ohjaaja	7
6.2	Ryhmänohjaaja	9
6.3	Aineenopettajat	10
6.4	Rehtori/apulaisrehtori.....	11
6.5	Erityisopettaja.....	11
6.6	Koulusihteeri	12
6.7	Koulukuraattori.....	12
6.8	Kouluterveydenhoitaja	13
5.9.	MAHIS-opinto-ohjaaja	13
6.9	Opiskelijakunnan hallitus.....	13
7	Ohjaus siirtymävaiheissa ja jatko-ohjauksen järjestäminen.....	15
8	Pedagogisen ja oppilashuollollisen tiedon siirtäminen nivelvaiheessa	16
9	Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat Rautavaaran lukiossa	16
10	Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa	17
11.	Ohjaustoiminnan arviointi.....	18

1 Opinto-ohjausta koskevat säädökset

Lukiokoulutuksessa järjestettävää opinto-ohjausta koskevat säädökset sisältyvät lakiin ja asetukseen lukiokoulutuksesta sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman valtakunnallisiin perusteisiin. Lukiolain (L714/2018) mukaan opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ja opinto-ohjausta (§ 11). Lukioasetuksen (A810/2018) mukaan lukiokoulutuksen tulee ohjata, innostaa ja luoda edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen, parantaa opiskelijan tulevaisuuden hallinta- ja valintataitoja sekä valmiuksia ura- ja elämänsuunnitteluun. Lukioasetuksessa sanotaan lisäksi, että opiskelijan tulisi kyetä hyödyntämään saamaansa opinto-ohjausta ja muuta ohjausta ja perehtyä monipuolisesti jatko-opintovaihtoehtoihin sekä osata tehdä mielekäs jatko-opinto- ja urasuunnitelma lukio-opintojen aikana (§ 3).

2 Ohjauksen keskeiset käsitteet

Rautavaaran lukiossa *ohjaus* on opiskelijan yksilöllisiin lähtökohtiin perustuvaa oppimisen, tasapainoisen kasvun ja sosiaalistumisen tukemista. Ohjaus on tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen toimija. Opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja elämäntilanne vaikuttavat ohjausprosessiin. Opiskelijaa tuetaan ohjausprosessissa hänen opiskeluaan ja tulevaisuuttaan koskevien suunnitelmien ja päätösten tekemisessä ja näihin liittyvien epävarmuustekijöiden sietämisessä. *Opinto-ohjauksella* tuetaan opiskelijaa yksilöllisesti hänen opiskeluprosessinsa eri vaiheissa.

Rautavaaran lukion ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Nämä tarkoittavat pyrkimystä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen, yhdenvertaisuuteen ja sukupuolittietoiseen ohjaukseen:

- *Esteettömyydellä* tarkoitetaan fyysisen ympäristön saavutettavuutta, esimerkiksi mahdollisuutta käyttää hissiä ja pyörätuoliluiskaa.
- *Saavutettavuudella* tarkoitetaan ohjauksen järjestämistä siten, että opiskelija saa tukea yksilöllisiin ohjaustarpeisiinsa liittyen.
- *Yhdenvertaisuus* tarkoittaa kaikkien ihmisten tasa-arvoisuutta.
- *Sukupuolittietoisella ohjauksella* luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Nivelvaiheen ohjaus liittyy siirtymiseen luokka-asteelta tai kouluasteelta toiselle tai siirtymiseen työelämään. Lukion ohjauksessa nivelvaihe voi olla siirtyminen perusasteelta lukioon, lukio-opintojen keskeytyessä siirtyminen toisen asteen ammatilliseen koulutukseen, siirtyminen opiskelijaksi toiseen lukioon ja siirtyminen lukion jälkeisiin jatko-opintoihin. Nivelvaihe voidaan määritellä myös elämänvaiheena, jossa nuori selkeyttää tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintojaan. Nivelvaiheeseen voi kuulua tällöin koulutusta, työelämäkokemuksia ja toisinaan myös näiden ulkopuolella olemista. Rautavaaran lukion ohjauksen käytänteissä (mm. tiedonsiirtopalaverit ja yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa) nämä erilaiset nivel- ja siirtymävaiheet on huomioitu.

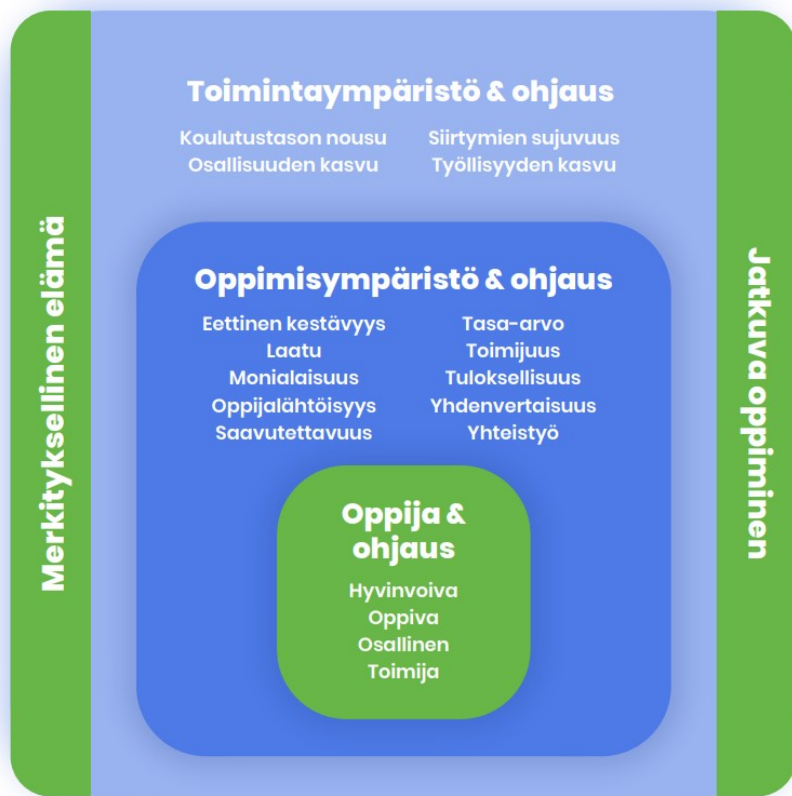
Vertaisohjaus tarkoittaa samassa opiskeluvaiheessa ja samojen asioiden äärellä olevien opiskelijoiden vastavuoroista kokemusten vaihtoa. Vertaisohjaus on yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Monikulttuurisella ohjauksella tarkoitetaan kulttuurisensitiivistä ohjausta, jossa huomioidaan opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tuetaan opiskelijaa opinnoissaan. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa jatko-opintoihin siirtymiseen liittyen.

3 Hyvän ohjauksen kriteerit

Opetushallitus on laatinut hyvän ohjauksen kriteerit osana opinto-ohjauksen kehittämisohjelmaa toisen asteen koulutuksessa (OPH, 2023). Ohjelman tavoitteena on vahvistaa opinto-ohjauksen toteutumista, toimintatapoja, yhteistyötä, systemaattisuutta sekä jatkumoa peruskoulusta toiselle asteelle, jatko-opintoihin ja työelämään. Kriteerien tavoitteena on tukea ohjauksen monipuolista tarjontaa sekä varmistaa ohjauksen saatavuus tasa-arvoisesti ja laadukkaasti. Lisäksi ne tukevat ohjauksen toteutumista siten, että oppija saa aina tarvitessaan hyvää ohjausta. Ohjauksen merkitys korostuu siirtymävaiheissa, kuten koulutusasteelta toiselle tai koulutusasteen sisällä siirryttäessä. Oppimis- ja toimintaympäristöt muuttuvat, ja jatkuvasta oppimisesta ja ohjauksesta on tullut yhä tärkeämpää. Ohjauksella on keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. (Kuviot 1 ja 2.)

KUVIOSSA ON AVATTU HYVÄN OHJAUKSEN TAVOITTEET.

Kuvio 1. Hyvän ohjauksen tavoitteet

Hyvän ohjauksen kriteerit

Kuvio 2. Hyvän ohjauksen kriteerit

Ohjauksella on pitkän aikavälin yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ohjaus vahvistaa työllisyyttä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Onnistuneella ohjauksella on merkittäviä vaikutuksia oppijoiden elämään parantuneiden oppimis-, urasuunnittelu- ja työelämätaitojen kautta.

4 Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet Rautavaaran lukiossa

Ohjaus on kaikkien lukiossa työskentelevien yhteistä tavoitteellista työtä. Sen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämäänsä sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä. Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen opintojaksot ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan.

Ohjauksessa edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, ehkäistään syrjäytymistä ja edistetään kouluyhteisön hyvinvointia. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämänhallintaan vaikuttavat tekijät.

Ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjauksen ja tuen tarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan

- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

5 Ohjauksen järjestäminen

Rautavaaran lukion ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, ja siihen osallistuu koko opettaja- ja ohjaushenkilöstö. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opinto-ohjaajalla on myös vastuu opinto-ohjaussuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko- opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

- 1) opintosuunnitelma
  - aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
  - suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
  - hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
  - suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
  - opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
  - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
  - korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
  - työelämän tutustumisjaksot
  - arvioitu opiskeluaika
- 2) ylioppilastutkintosuunnitelma
- 3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Rautavaaran lukiossa jokainen ensimmäisen vuoden opiskelija laatii opintojensa alkuvaiheessa opintosuunnitelman ja se tarkastetaan ensimmäisen opintojakson aikana henkilökohtaisessa keskustelussa ryhmäohjaajan kanssa. Ensimmäisen opiskeluvuoden keväänä opiskelija päivittää

opintosuunnitelmansa vastaamaan senhetkistä tilannetta. Tämä tapahtuu OP1-opintojaksolla. Opiskelija päivittää opintosuunnitelmaa opintojen edetessä aina, kun sille on tarvetta.

Opinto-ohjaaja tarjoaa kaikille toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille mahdollisuuden ohjauskeskusteluun, jossa tarkastellaan opiskelijan suunnitelmia ylioppilaskirjoitusten ja jatko-opintojen osalta. Ohjausta annetaan myös ryhmämuotoisesti.

6 Ohjauksen toimijat ja työnjako

Rautavaaran lukiossa ohjaukseen osallistuvat opinto-ohjaaja, aineenopettajat, ryhmänohjaaja, rehtori, koulusihteeri, erityisopettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja ja opiskelijakunnan hallitus.

Kuva 1. Ohjauksen toimijat Rautavaaran lukiossa (lähde: OPH)

6.1 Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja vastaa ohjaustoiminnan toteuttamisesta sekä sen suunnittelusta ja kehittämisestä. Opinto-ohjaajan tehtävät vaihtelevat eri vuosikurssien opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan:

Ohjaus ennen opintojen alkamista

- osallistuu Rautavaaran lukion markkinointiin
- osallistuu nivelvaiheen yhteistyöpalaveriin yläkoulujen oppilaanohjaajien kanssa
- suunnittelee yhdessä muiden opettajien kanssa Rautavaaran lukioon tutustujien ohjelmia ja osallistuu toteutukseen
- suunnittelee yhdessä muiden opettajien kanssa Lukio tutuksi -opintojakson ja osallistuu sen toteutukseen

Ohjaus opintojen alussa (1. opintovuosi)

- osallistuu Lukio tutuksi -opintojakson toteutukseen
- laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman yhdessä opiskelijan ja ryhmänohjaajan kanssa
- toteuttaa opinto-ohjauksen opintojakson (OP1)
- seuraa opintojen etenemistä ja ohjaa henkilökohtaisesti tarpeen mukaan
- ohjaa seuraavan lukuvuoden opintovalintojen tekemisessä
- järjestää ammatti- ja jatko-opintoalojen esittelytilaisuuksia
- hyväksi lukee muualla suoritettuja opintoja ja tunnustaa aiempaa osaamista
- ohjaa ja suunnittelee verkko-opintoina tai itsenäisesti suoritettavina opintoina tehtäviä opintojaksojen yhdessä opiskelijan kanssa.

Ohjaus opintojen aikana (2. opintovuosi)

- toteuttaa opinto-ohjauksen opintojakson (OP2, jakautuu kahdelle vuodelle)
- järjestää ohjauskeskustelun ylioppilastutkinnosta ja jatko-opinnoista opiskelijan kanssa
- tarkistaa ylioppilastutkintosuunnitelman opiskelijan kanssa
- seuraa opintojen etenemistä ja ohjaa henkilökohtaisesti tarpeen mukaan
- esittelee korkea-asteen opintoja ja niihin hakeutumista
- ohjaa seuraavan lukuvuoden opintovalintojen tekemisessä
- järjestää ammatti- ja jatko-opintoalojen esittelytilaisuuksia
- ohjaa ylioppilastutkintoon liittyvissä asioissa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa
- hyväksi lukee muualla suoritettuja opintoja ja tunnustaa aiempaa osaamista
- ohjaa ja suunnittelee verkko-opintoina tai itsenäisesti suoritettavina opintoina tehtäviä opintojaksojen yhdessä opiskelijan kanssa.

Ohjaus opintojen päättövaiheessa

- seuraa abien opintosuorituksia
- järjestää tarpeen mukaan henkilökohtaisen ohjauskeskustelun jatko-opinnoista
- ohjaa ylioppilastutkintoon liittyvissä asioissa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa
- tarkistaa ylioppilastutkintoilmoittautumiset
- järjestää yhdessä ryhmänohjaajan kanssa vierailuja korkea-asteelle
- tiedottaa jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta
- tarkistaa jatko-opinto- ja urasuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa
- ohjaa ja suunnittelee verkko-opintoina tai itsenäisesti suoritettavina opintoina tehtäviä opintojaksojen yhdessä opiskelijan kanssa
- avustaa korkea-asteen haussa
- hyväksi lukee muualla suoritettuja opintoja.

Ohjaus opintojen päätyttyä

- ohjaa tarvittaessa jatko-opintoihin hakeutumiseen vuosi lukiosta valmistumisen jälkeen (entisille omille opiskelijoille).

Muut tehtävät

- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa
  - Ylä-Savon työllisyysalue (ammatinvalintapsykologi)
  - nuorisotoimi ja etsivä nuorisotyö
  - sosiaali- ja terveystoimi
  - korkeakoulut
  - yläkoulut ja muut toisen asteen oppilaitokset
  - Puolustusvoimat

- poliisi.
- MAHIS-yhteistyöverkosto
  - järjestee MAHIS-yhteistyötoiminnan käytänteitä yhdessä rehtorin kanssa
  - ohjaa ammatilliseen koulutuksen MAHIS-opiskelijoita ja tutustuttaa lukio-opintoihin yhdessä opinto-ohjaajien kanssa
  - suunnittelee ja seuraa MAHIS-opiskelijoiden opintoja.
- Opiskeluhoito
  - tekee opiskeluhoitoon käytännön järjestelyjä
  - osallistuu opiskeluhoitoon yhteisölliseen ja moniammatilliseen opiskeluhoitoryhmään
  - osallistuu yksilökohtaiseen opiskeluhoitoryhmään tarpeen mukaan
  - osallistuu erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tuki- ja ohjaustehtäviin.
- Markkinointi ja rekrytointi
  - osallistuu markkinointiin osana koulun henkilökuntaa
  - toteuttaa markkinointitehtäviä työnjaon mukaan.
- Wilma-internetliittymä
  - seuraa opiskelijoiden valintoja ja tekee tarvittavia kurssimuutoksia
  - tiedottaa, neuvoo ja ohjaa opiskelijoita Wilman välityksellä.
- Osaamisen ylläpitäminen ja päivittäminen
  - Ylä-Savon ohjausväen yhteistyöpäivät
  - Pohjois-Savon opinto-ohjaajien koulutus- ja työelämään tutustumistilaisuudet
  - Itä-Suomen opinto-ohjaajien ohjaus- ja koulutuspäivät
  - Opinto-ohjaajien valtakunnalliset ohjaus- ja koulutuspäivät
  - muut mahdolliset koulutukset.

6.2 Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaajalla on keskeinen rooli oman ohjausryhmän ohjauksessa. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja, jonka puoleen sekä opiskelijat että heidän huoltajansa voivat kääntyä lukio-opintoihin ja -opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Ryhmänohjaajan tehtävät vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Ryhmänohjaajan ohjaustyön tueksi on laadittu ryhmänohjaajan käsikirja.

Ohjaus ennen opintojen alkua

- osallistuu lukioon hakeneiden tutustumispäivään ja tutustuu omaan tulevaan ryhmään yhdessä rehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa.

Ohjaus opintojen alussa (1. opintovuosi)

- perehdyttää koulun käytänteisiin opintojen alussa
- käynnistää tarvittaessa ryhmänsä opiskelijan tuen tarpeen selvittämisen.
- osallistuu tukitoimien toteuttamiseen opetushenkilöstön yhteistyönä.
- Seuraa ja arvioi yhdessä opiskelijan kanssa toteutettujen tukitoimien vaikuttavuutta.
- osallistuu Lukio tutuksi -opintojakson toteutukseen
- haastattelee henkilökohtaisesti ryhmänsä opiskelijat syyslukukauden aikana
- osallistuu ryhmäytymispäivään opiskelijoidensa kanssa
- seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja poissaoloja
- osallistuu kotiväeniltan, sen järjestelyihin ja toteutukseen

- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen mallin mukaan yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)
- pitää yhteyttä tarvittaessa koteihin ja ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen.

Ohjaus opintojen aikana (2. opintovuosi)

- seuraa opintojen etenemisen ja poissaoloja
- käynnistää tarvittaessa ryhmänsä opiskelijan tuen tarpeen selvittämisen.
- osallistuu tukitoimien toteuttamiseen opetushenkilöstön yhteistyönä.
- seuraa ja arvioi yhdessä opiskelijan kanssa toteutettujen tukitoimien vaikuttavuutta.
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen mallin mukaan yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)
- pitää yhteyttä tarvittaessa koteihin ja ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot ohjausryhmälleen.

Ohjaus opintojen päättövaiheessa (3. opintovuosi)

- seuraa opintojen etenemistä ja poissaoloja
- osallistuu tukitoimien toteuttamiseen opetushenkilöstön yhteistyönä
- osallistuu tarvittaessa korkeakouluvierailuihin
- kutsuu koolle varhaisen puuttumisen mallin mukaan yksilöllisen opiskeluhoitoryhmän (kirjallinen suostumus opiskelijalta ja/tai hänen huoltajaltaan)
- pitää yhteyttä tarvittaessa täysi-ikäisen opiskelijan luvalla koteihin ja ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöön
- järjestää ro-tuokiot omalle ohjausryhmälleen.

6.3 Aineenopettajat

Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa tätä kehittämään ja oppimaan oppimisen taitoja ja valmiuksia.

Aineenopettajan keskeiset ohjaustehtävät:

- tiedottaa opiskelijoille oman oppiaineensa opintojaksoista ja niiden suorittamisesta
- ohjaa opiskelijoita kehittämään opettamansa aineen opiskelutekniikkaa
- tiedottaa ryhmänohjaajaa, opinto-ohjaajaa ja/tai erityisopettajaa opiskelijan oppimisen vaikeuksista ja/tai poissaoloista opintojaksolla
- informoi oman alan jatko-opintopaikoista ja ammasteista sekä tuo monipuolisesti esille esimerkkejä aineen hyödyllisyydestä mm. työelämässä
- sisällyttää opetukseen kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään
- tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta
- tekee yhteistyötä oman oppiaineensa osalta työelämän ja korkeakoulujen kanssa
- ohjaa opiskelijaa yhdessä opinto-ohjaajan kanssa laatimaan ja päivittämään henkilökohtaista opintosuunnitelmaa
- seuraa ja puuttuu opiskelijan poissaoloihin
- ohjaa itsenäisesti suoritettavien opintojen etenemistä
- opastaa oman oppiaineensa ylioppilaskirjoituskäytänteissä

- antaa pyydettyä lausunnon opiskelijan lukivaikeudesta YTL:lle laadittavaa hakemusta varten
- järjestää tukiopetusta
- laatii opiskelijan oppaaseen oman oppiaineen opintojaksokuvaukset
- osallistuu kotiväeniltoihin tarvittaessa
- pitää yhteyttä koteihin opiskelijan asioissa (esim. nelosvaara, poissaolot)
- osallistuu opiskelijahuoltoryhmien työskentelyyn
- mahdollistaa turvallisen koulu- ja työympäristön.
- tiedottaa opiskelijoille saatavilla olevista tukitoimista ja on mukana tukitoimien suunnittelussa.
- neuvottelee vaihtoehtoisista opiskelutavoista opiskelijan, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.
- toteuttaa yhdessä opiskelijan ja opetushenkilöstön kanssa opiskelun ja oppimisen tukitoimia.
- tiedottaa ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajille ja erityisopettajalle, jos opiskelu ei etene tai jos opiskelija ei osallistu säännöllisesti opiskeluun.
- kirjaa antamansa tuen opiskelijan tukilomakkeelle Wilmassa.

6.4 Rehtori/apulaisrehtori

Rehtorin tehtävänä on luoda koulun ohjauksessa sellaiset toimintamahdollisuudet, että eri toimijoiden ohjaustoiminnan ja työnjaon toteuttaminen onnistuvat. Rehtori tukee omalla toiminnallaan opinto-ohjaajien ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua koko oppilaitoksen yhteisenä tehtävänä. Rehtorin poissa ollessa rehtorin ohjaustoimintaan liittyvistä tehtävistä vastaa apulaisrehtori.

Rehtorin ohjaustehtävät:

- hoitaa yleisen tiedottamisen lukion toimintatavoista ja ohjauksesta opiskelijoille, kotiväelle ja opettajakunnalle
- hoitaa ylioppilaskirjoituksiin liittyvän tiedottamisen sekä vastaa ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta ja käytännön toteuttamisesta
- toimii koulukohtaisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtajana
- toimii Rautavaaran kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmän jäsenenä
- hyväksyy opiskelun keskeyttämisen määrääjäksi
- vastaa tiedotuksesta
- vastaa yhteydenpidosta muihin lukioihin ja oppilaitoksiin
- perehdyttää yläkoulujen kotiväenilloissa lukio-opintoja suunnittelevia ysluokkalaisia ja heidän huoltajiaan oppilaitoksen toimintaan ja opiskelun käytänteisiin
- järjestää kotiväeniltoja yhteistyössä opinto-ohjaajien ja opettajien kanssa.

6.5 Erityisopettaja

Erityisopettaja auttaa ja tukee erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita ja heidän opettajiaan opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Erityisopettajan ohjaustehtävät:

- antaa yksilö- ja ryhmäohjausta
- toteuttaa oppimisen haasteita kartoittavia testejä (mm. luki-seula, matematiikan lähtötasotesti)

- ohjaa tarvittaessa oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä asioissa ja pitää Lukio tutuksi -opintojaksolla opiskelutekniikan ohjausta
- toimii yhteistyössä ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, aineenopettajien ja opiskeluhooltohenkilöstön kanssa opiskelijan asioissa
- laatii tarvittaessa luki-lausunnot ja käynnistää hakemuksen YTL:ään ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyistä
- osallistuu opiskelijahuoltoryhmien työskentelyyn
- on mukana opiskelijan yksilöllisen tuen suunnittelussa
- vahvistaa minäpystyvyyden tunteen kehittymistä
- suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa ja selvittää opiskelijan tahdonilmaisun tukitoimien kirjaamiseen
- tekee tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhoollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa.
- selvittää ja arvioi opiskelijan erityisopetuksen tarpeen perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta, jos opiskelijalle on tehty perusopetuksen aikana oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös.
- osallistuu tukitoimien toteuttamiseen opetushenkilöstön yhteistyönä.
- seuraa ja arvioi tuen tarvetta ja annetun tuen vaikuttavuutta.
- valmistelee ja kirjaa hallintopäätöksen.

6.6 Koulusihteeri

Koulusihteeri opastaa opiskelijoita lukion arjessa. Koulusihteerin ohjaustehtävät:

Ohjaus ennen opintojen alkua

- ohjaa aloittavien opiskelijoiden opiskelupaikan vastaanottamiseen liittyvissä asioissa
- päivittää opiskelijarekisteriä.

Ohjaus opintojen aikana ja päättövaiheessa

- ohjaa ja avustaa opiskelijoiden matka- ja opintoetuuksien hakemisessa
- huolehtii lukio-opintoihin liittyvien lomakkeiden saatavuudesta
- opastaa vakuutus- ja tapaturma-asioissa
- laatii opiskelutodistuksia opiskelijan pyynnöstä
- valmistelee päättötodistukset.

6.7 Koulukuraattori

Koulukuraattori on oppilaitoksen sosiaalisten kysymysten ja ongelmatilanteiden asiantuntija. Koulukuraattori pyrkii edistämään opiskelijoiden opintojen etenemistä, fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskelija ohjataan koulukuraattorin vastaanotolle mm. seuraavissa asioissa: kouluhaluttomuus, poissaolot, pelko- ja jännitysongelmat, päihdeongelmat, ristiriidat koulutovereiden ja huoltajien kanssa. Koulukuraattori esittäytyy Lukio tutuksi -opintojakson yhteydessä sekä osallistuu ryhmäytymispäivän järjestelyihin ja toteutukseen. Lisäksi kuraattori osallistuu opiskeluhooltoryhmien palavereihin.

6.8 Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhoitaja edistää opiskelijan fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Kouluterveydenhoitajan puoleen voi kääntyä kaikissa terveyteen liittyvissä kysymyksissä, ja hänen kauttaan on mahdollista hakeutua koululääkärin ja/tai psykologipalvelujen pariin. Kouluterveydenhoitaja esittäytyy aloittaville opiskelijoille Lukio tutuksi -opintojaksolla sekä osallistuu ryhmäytymispäivän järjestelyihin ja toteutukseen. Kouluterveydenhoitaja osallistuu opiskeluhuoltoryhmien työskentelyyn.

5.9. MAHIS-opinto-ohjaaja

MAHIS-yhteistyöverkoston opinto-ohjaaja ohjaa ja avustaa kaikissa kahden tutkinnon suorittamiseen liittyvissä kysymyksissä. Yhdessä opinto-ohjaajan kanssa MAHIS-opinto-ohjaaja tutustuttaa aloittavat MAHIS-opiskelijat lukio-opintoihin sekä seuraa MAHIS-opiskelijoiden opintojen etenemistä. Aloittaville MAHIS-opiskelijoille järjestetään tutustumisiltapäivä lukio-opiskeluun heti syyslukukauden alussa. Jatkavien MAHIS-opiskelijoiden kanssa käydään henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja vähintään kerran lukuvuodessa. Keskusteluissa kartoitetaan mm. suunnitelmia ylioppilastutkinnon suorittamisesta ja opintovalinnoista.

6.9 Opiskelijakunnan hallitus

Rautavaaran lukiossa toimii opiskelijakunta, johon kuuluvat kaikki opiskelijat. Opiskelijakuntaa edustaa hallitus, johon valitaan jäseniä jokaisesta ohjausryhmästä. Opiskelijakunnan hallituksen tehtävänä on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä mm. järjestämällä yhteistoimintaa sekä tekemällä ehdotuksia ja lausuntoja opiskeluun ja opiskeluympäristöön liittyvistä asioista.

Hallitustoiminnan tavoitteena on luoda viihtyisä opiskeluilmapiiri oppilaitokseen, lisätä oppilaitoksen tunnettavuutta, innostaa opiskeluun ja muuhun yhteisölliseen toimintaan sekä vahvistaa lukiolaisen imagoa. Opiskelijakunnan hallituksen ohjaajina toimivat ohjaava opettaja ja opinto-ohjaaja.

Kuva 2: Eri toimijoiden ohjaustehtävät Rautavaaran lukiossa	rehtori	opinto-								MAHIS-
opinto-ohjelman muutokset	2	1	2							
luokattoman lukion suoritusohjeet	2	1	1							
muiden oppilaitosten opinnot		1								
itsenäinen opiskelu		2	2	1						1
verkko-opinnot	2	1								
kahden opintojakson samanaikainen suoritus	1	1		1	1					
oppiaineen suoritusehdot		2		1						
opintojakson uusiminen	2	2	1	1	1					
uusintakokeet		2	1	1	1	2				
virheet todistuksissa			1	1		2				
opintojakson keskeyttäminen		1		2	2					
liiat poissaolot		1					1		1	
opintojaksojen arviointi		2	2	1						
oppiaineen päättöarviointi		1	1	1		1				
lupa poissaoloon koulusta	1		1	1						
vaihto-opiskelijaksi hakeutuminen		1				2				
koulusta eroaminen	2	1	2			2				
yo-tutkinnon yleisohjeet	1	2			2					
yo-kokeeseen ilmoittautuminen	2	1								
yo-kokeen alustavat tulokset				1						
yo-kokeen tarkistusarvostelu	1	2								
abien suulliset kuulustelut	2			1						
opinto- ja koulumatkatuki					2	1				
opinto- ja ammatinvalinnanohjaus		1								1
opiskelija-asunnot					2	1			1	
opiskeluvaikkeudet (lukivaikeus tms.)		1	2	2			2	1	2	
henkilökohtaiset ongelmat	2	1	2				1	1	1	
terveysongelmat							1		2	
koulutapaturmailmoitus				2		1				

1=ensisijainen tietolähde, 2=toissijainen tietolähde

7 Ohjaus siirtymävaiheissa ja jatko-ohjauksen järjestäminen

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Rautavaaran lukio antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen ja opinto-ohjaajille sekä pyrkii tarjoamaan heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Näiden tutustumispäivien aikana tavoitteena on lisätä peruskoululaisten käytännön tietoisuutta lukiokoulutuksesta. Lukio-opintonsa Rautavaaran lukiossa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin opintojen alussa järjestettävällä opintoihin orientoivalla opintojaksolla.

Rautavaaran lukion opinto- tai ryhmänohjaaja osallistuu nivelvaiheen yhteistyöpalaveriin yläkoulun oppilaanohjaajan kanssa. Lukioon hyväksyttyjä opiskelijoita ohjataan myös tarvittaessa opiskelupaikan vastaanottamiseen liittyvissä asioissa ja kysymyksissä. Lisäksi lukioon hakeutumisvaiheessa järjestetään tarpeen mukaan palaveria huoltajien ja hakevien opiskelijoiden kanssa esimerkiksi esteettömään opiskeluun liittyen.

Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään Rautavaaran lukion toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Siirtymävaiheissa tehdään yhteistyötä aloittavien opiskelijoiden, heidän ryhmänohjaajiensa, erityisopettajien ja opiskeluhoollon toimijoiden kanssa. Opiskelijoita tiedotetaan, mitkä ovat eri koulun toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa, sekä missä asioissa ja miten heiltä voi saada tukea. Aloittavien opiskelijoiden oppimishaasteita kartoitetaan mm. luki-seulalla. Tukea tarvitsevat pyritään havaitsemaan mahdollisimman nopeasti ja tarjoamaan heille tarvittavat opiskelun tuen muodot.

Opiskelijoille järjestetään opiskelujen aikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että jatko-opiskelupaikkoihin. Jatko-opinnoista tiedotetaan heti lukio-opintojen alusta alkaen mm. esittelemällä opintovalintojen vaikutuksia jatko-opintoihin pyrittäessä. Opiskelijoille pyritään järjestämään vierailuja korkea-asteen oppilaitoksiin. Lisäksi toteutetaan korkea-asteen esittelyjä lukiolla ja tehdään aktiivista yhteistyötä mm. tarjoamalla korkeakoulujen kurkistusopintoja.

Jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta tiedotetaan opinto-ohjauksen oppitunneilla ja erillisissä infoissa. Kunkin opiskelijan yksilöllinen jatko-opinto- ja urasuunnitelma tarkistetaan tarvittaessa yhdessä opiskelijan kanssa. Opinto-ohjaajat järjestävät hakuohjausta korkea-asteen yhteishaun ollessa käynnissä. Ohjauksella varmistetaan, että kaikki osaavat hakea yhteishaussa haluamaansa jatkokoulutukseen. Lisäksi opiskelijoita ohjataan pohtimaan vaihtoehtoisia suunnitelmia sen varalta, että he eivät saisi haluamaansa jatko-opintopaikkaa.

Lukiolain (714/2018, 25 § 3 mom.) mukaan opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan. Lukiolain määrittämää ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa tarjotaan kaikille sitä tarvitseville Rautavaaran lukion opiskelijoille.

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.) Rautavaaran lukiossa jatko-ohjaus järjestetään kaikille sitä tarvitseville koulun entisille opiskelijoille. Jatko-ohjauksen mahdollisuudesta tiedotetaan kolmannen vuoden opiskelijoille ennen lukuvuoden päättymistä.

8 Pedagogisen ja oppilashuollollisen tiedon siirtäminen nivelvaiheessa

Pedagogista tietoa siirretään niiltä osin kuin se on välttämätöntä opetuksen järjestämiseksi ja henkilökunnan työtehtävien hoitamiseksi. Tällaisia tietoja voivat olla esimerkiksi aiemmin tunnistetut opiskelijan oppimista vaikeuttavat tekijät, jotka voivat johtua oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisista vaikeuksista tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Tiedonsiirron välttämättömyys harkitaan tapauskohtaisesti.

Nivelvaiheen tiedonsiirto tähtää tuen jatkumiseen oppilaan siirtyessä perusopetuksesta lukioon. Aiempi koulutuksen järjestäjä siirtää uudelle koulutuksen järjestäjälle välttämättömät erityisen tuen tai oppilaskohtaisen tuen tiedot viipymättä. Siirtäminen voidaan tehdä esimerkiksi lomakkeella, kokouksessa tai salatulla sähköpostilla. Tiedot voidaan siirtää myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. Peruskoulun opinto-ohjaajat siirtävät tietoa suoraan lukion opinto-ohjaajalle ja erityisopettajat erityisopettajalle. Erityisopettaja ja opinto-ohjaaja käyvät ryhmänohjaajan kanssa läpi opetuksen toteuttamiseen vaikuttavat seikat, jotka ryhmänohjaaja välittää edelleen kootusti aineenopettajille. Tietojen siirtymisestä vastaa viime kädessä rehtori. (Perusopetuslaki 40§, Oppivelvollisuuslaki 23§, Laki lukiolain muuttamisesta 28B§.)

Oppimisen ja koulukäynnin tuki ei ole opiskeluhuoltoa eikä sen järjestäminen vaadi oppilaan tai hänen huoltajansa lupaa. Huoltajan lupaa ei tarvita pyydettyäessä opiskeluhuollolta tietoja pedagogisiin asiakirjoihin tai siihen, että opiskeluhuollon asiantuntijoita kutsutaan tuen palavereihin. Tavallisesta ryhmäopetuksesta poikkeavat järjestelyt kirjataan ylös. Ryhmänohjaaja, erityisopettaja tai opinto-ohjaaja vastaa tarpeellisen tiedon välittämisestä aineenopettajille. Kaikilla aineenopettajilla on oltava oppimisen tuen elementtejä koko ryhmälle opettaessaan, jotta ennaltaehkäisevyys ja saavutettavuus voi toteutua.

Oppimisen tukea koskevien tietojen tai pedagogisten asiakirjojen luovuttamiseen opiskeluhuollolle edellyttää pääsääntöisesti opiskelijan tai alaikäisen huoltajan suostumusta.

9 Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat Rautavaaran lukiossa

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksumuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ohjauksena ja pienryhmäohjauksena, etäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelminä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin.

Opinto-ohjauksen opintojaksojen tavoitteena on tukea opetussuunnitelman perusteissa mainittujen tavoitteiden saavuttamista. Ohjausmenetelminä käytetään henkilökohtaista ohjausta ja luokkamutoista ohjausta sekä pienryhmissä että suuremmissa ryhmissä. Pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kaikissa lukio-opiskeluun, jatkokoulutusvalintoihin, tulevaisuuteen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Opinto-ohjauksen keskeiset sisällöt

- henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen päivittäminen: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma

- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen asteen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- tulevaisuuden ennakkointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Yllä mainitut opinto-ohjauksen keskeiset sisällöt toteutetaan lukio-opintojen aikana opintoihin orientoivalla opintojaksolla, ryhmänohjaustuokioiden, erilaisten infojen ja ohjaustuntien aikana.

Opinto-ohjauksen opintojaksot OP1 ja OP2 toteutetaan ryhmäohjauksena. OP1 toteutetaan lähiopetuksessa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. OP2 toteutetaan lähiopetuksessa kahden vuoden aikana niin, että toisena vuonna OP2-kurssia on 1., 2., 4. ja 5. jaksossa ja kolmantena vuonna 3. jaksossa. Opintojakson aikana käytetään monipuolisia ohjausmenetelmiä hyödyntäen yksilö-, pienryhmä- ja ryhmäohjausta. Ohjauksella pyritään mahdollisimman monipuolisesti tukemaan opiskelijoiden itseohjautuvuutta. Opintojakson toteutuksessa voidaan hyödyntää yhteistyötä koulun ulkopuolisten sidosryhmien kanssa.

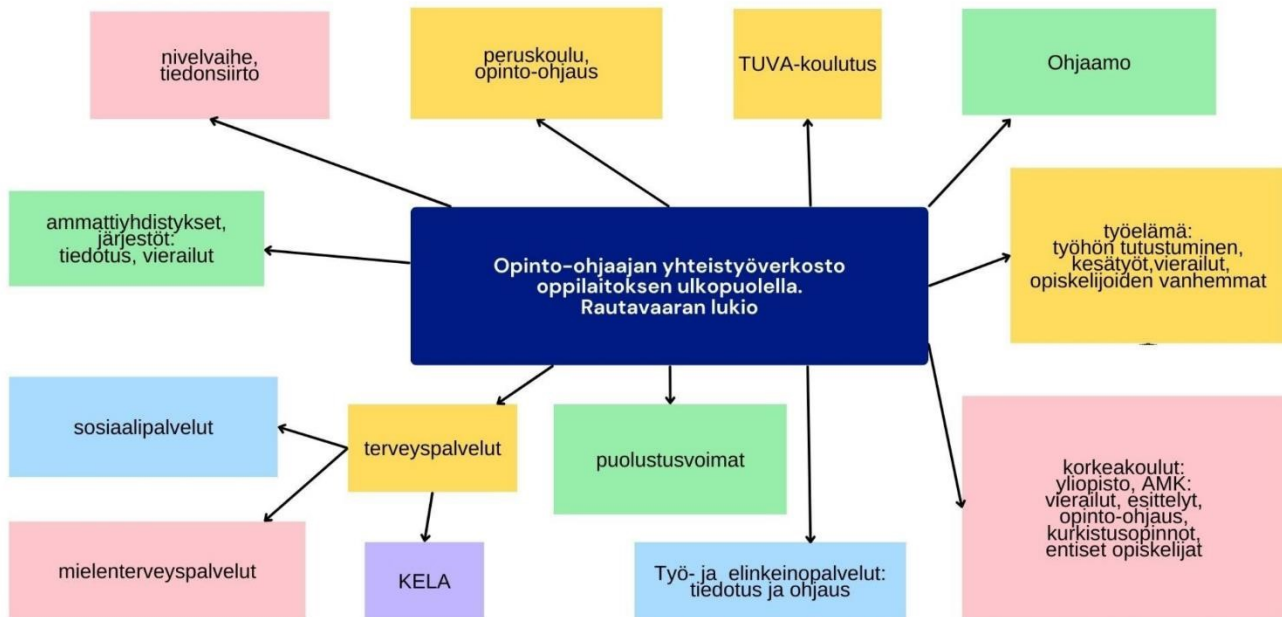
10 Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Rautavaaran lukio tekee monipuolisesti yhteistyötä työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa (kuva 3). Yhteistyötä lähialueen perusasteen oppilaitokseen kanssa tehdään mm. mahdollistamalla tutustumispäiviä lukio-opintoihin. Lukio-opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksia tutustua lähialueen toisen asteen ja korkea-asteen oppilaitoksiin.

Työelämäyhteistyötä tehdään toteuttamalla mahdollisuuksien mukaan kesätyöinfoja esimerkiksi yhteistyössä kunnan nuorisotyön tai elinkeinopalveluiden kanssa. Korkeakoulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön sisältyvät vierailut korkeakouluissa ja korkeakoulujen esittelyt Rautavaaran lukiossa.

Yhteistyötä tehdään myös työ- ja elinkeinopalveluiden sekä Kelan kanssa tiedottamalla opiskelijoita kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön vaikutuksista työttömyys- ja sosiaalietuuksiin ja niiden hakemiseen. Opiskelijoiden psykososiaalisissa ongelmissa tehdään yhteistyötä paikallisten terveyspalveluiden kanssa ja pyritään yhdessä löytämään keinot ja kunkin opiskelijan elämäntilanteeseen sopiva tukimalli.

Kuva 3: Rautavaaran lukion opinto-ohjauksen yhteistyöverkosto oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa.

11. Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjauksen laatua, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan niin laadullisilla kuin määrällisilläkin mittareilla. Ohjauksella on sekä välittömiä tuloksia että pitkän aikavälin vaikutuksia. Tämä huomioiden arvioinnissa on ymmärrettävä, että etenkin ohjauksen pitkän aikavälin vaikutuksiin heijastuvat ohjauksen lisäksi myös muut tekijät, kuten oppijoiden yksilölliset tilanteet, työmarkkina- ja koulutuspoliittiset tilanteet sekä globaalit muutokset.

Ohjaustoiminnan laadun arvioinnissa hyödynnetään hyvän ohjauksen kriteereitä, joita ovat muun muassa riittävä ja monipuolinen ohjaus; osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö; tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen; aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen; työelämätaidot ja työelämään tutustuminen; ohjauspalveluista tiedottaminen; koulutuksen nivelvaiheiden huomioiminen ja vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena.

Ohjaustoiminnan tuloksellisuutta on mahdollista arvioida useiden määrällisten mittareiden avulla. Opiskelijoiden sitoutumista opintoihin voidaan mitata määrällisesti seuraamalla esimerkiksi opintojen edistymistä, oppijoiden poissa- ja läsnäoloja sekä opintojen keskeyttämistä. Opiskelijan valmistuminen suunnitelman mukaisesti, siirtyminen jatko-opintoihin, työllistyminen tai siirtyminen muuhun tarvittavaan palveluun mittaavat osaltaan ohjaustoiminnan tuloksellisuutta. On kuitenkin huomiotava, että määrällisten mittareiden tuottama tieto ei sellaisenaan kuvaa ohjauksen tai opetuksen tuloksellisuutta, vaan saatu tilastotieto on hyvä analysoida monipuolisesti ja tarvittaessa täydentää esimerkiksi laadullisella arvioinnilla.

Rautavaaran lukiossa ohjaustoiminnan arviointi on jatkuva prosessi, joka liittyy osana lukion laajempaan arviointikulttuuriin. Opinto-ohjaaja tekee jatkuvaa itsearviointia, jossa tarkastellaan käytettyjä ohjausmenetelmiä ja työmuotoja, ohjausresurssia sekä ohjauksesta saatua suullista ja kirjallista palautetta. Ohjaustoiminnan arviointi perustuu palautteisiin, joita saadaan opintojaksojen palautteista, kouluterveyskyselyistä, lukuvuosipalautteista sekä muista koulun hyvinvointia

tarkastelevista kyselyistä. Ohjaustoiminnan arviointi tehdään yksittäisen opiskelijan tasolla, työyhteisötasolla sekä yhteistyöverkostotasolla.

Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus saada tietoa oppilaitoksesta valmistuneiden opiskelijoiden sijoittumisesta jatko-opintoihin toisella asteella ja korkea-asteella, pyritään myös tällaista tietoa hyödyntämään arvioitaessa opetus- ja ohjaustoiminnan laatua.